

แนวคิดเรื่องความเป็นสมัยใหม่ในรวมบทกวีนิพนธ์
จนกว่าโลกจะโอบกอดเราเอาไว้ของปาลิตา ผลประดับเพชร

The Idea of Modernity in Palita Phonpradapphet 's
Anthology Until We Lie in the World 's Embraces

นงนุช ยั่งรอด¹

Nongnuch Yuongrod

E-mail : nongnuch4366@gmail.com

Received: March 26, 2024 Revised: April 8, 2024

Accepted: April 8, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวคิดสำคัญเรื่องความเป็นสมัยใหม่ในรวมบทกวีนิพนธ์จนกว่าโลกจะโอบกอดเราเอาไว้ (2565) ของปาลิตา แสงประดับเพชร แนวคิดเรื่องความเป็นสมัยใหม่ที่ปรากฏในรวมบทกวีเล่มนี้มีลักษณะการเสนอแนวคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ค่านิยมและความคิดของสังคมซึ่งมีลักษณะความเป็นสมัยใหม่ในประเด็นที่สำคัญ คือ สิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียม ความเหลื่อมล้ำ เสรีภาพ และความรักอันเป็นสากลของมนุษยชาติ โดยกวีได้นำปรากฏการณ์ทางสังคมมานำเสนอเป็นเรื่องราวเล่าเปรียบเทียบสะท้อนแนวคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์เพื่อนำเสนอแนวคิดสมัยใหม่ได้อย่างชัดเจนด้วยกลวิธีประพันธ์แบบกลอนแปด โดยใช้ภาษาสมัยใหม่ที่สามารถอ่านเข้าใจได้โดยไม่ต้องตีความหรือตีพิมพ์แดนทางภาษา การนำเสนอแนวคิดในรวมบทกวีเล่มนี้ กวีได้ใช้มุมมองแบบความเป็นสมัยใหม่มานำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมไทยเชิงวิพากษ์วิจารณ์และเสนอแนะด้วยความรักและความห่วงใยต่อเพื่อนมนุษย์ได้อย่างประทับใจ

คำสำคัญ: ความเป็นสมัยใหม่, จนกว่าโลกจะโอบกอดเราเอาไว้, บทกวีนิพนธ์, แนวคิด

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Abstract

This article aims to study the important concepts of modernity in the collection of poems 'Until the World Embraces Us' (2022) by Palita Sangpradubphet. The concept of modernity that appears in this collection of poems is a critical presentation of the values and ideas of society characterized by modernity in important issues: human rights, equality. Inequality, freedom, and universal love of humanity. The poet brought social phenomena to present as a comparative story reflecting critical concepts to clearly present modern concepts with a writing technique like the eight poems, using modern language that can be read and understood without interpretation or linguistic borders. For the ideas in this collection of poems, Kawee or poet has used a modern perspective to present critical Thai social phenomena and make impressive suggestions with love and concern for fellow human beings.

Keywords: Modernity, Until the World Embraces Us, Poetry. Concept

1. บทนำ

ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย ทั้งในด้านการรับแนวคิดสมัยใหม่และวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในสภาวะโลกาภิวัตน์ (globalization) โลกและสังคมมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในขณะเดียวกันท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงนั้นได้แบ่งแยกผู้คนออกเป็น 2 ด้านที่มีความคิดความเห็นตรงข้ามกันคือแนวคิดอนุรักษ์นิยมกับแนวคิดเสรีนิยม ภาวะความเป็นสมัยใหม่สะท้อนความแตกต่างของวิถีชีวิตและแนวคิดในการดำเนินชีวิตทั้ง 2 ด้าน ทำให้ผู้คนในสังคมมีความคิดความเห็นแตกต่างกัน การแสดงความคิดเห็นเพื่อวิพากษ์วิจารณ์สังคมสามารถกระทำได้หลายรูปแบบและแนวทาง วรรณกรรมสะท้อนสังคมเป็นแนวทางหนึ่งที่นักคิดนักเขียนเลือกใช้เพื่อสะท้อนความคิดเห็นที่ตนเองมีต่อปรากฏการณ์ของสังคม โดยมีการแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์และเสนอแนวทางใหม่ๆ เพื่อชีวิตและสังคมที่ดีกว่าเดิม กวีนิพนธ์เป็นงานวรรณกรรมมีพลังทางปัญญาในการสะท้อนและชี้นำสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมดังที่ โครงการวิจัย“กวีนิพนธ์ในฐานะพลังทางปัญญา”กล่าวถึงกวีนิพนธ์กับพลังทางปัญญา
ว่า

“ในโลกปัจจุบันที่คนจำนวนมากยึดความเจริญทางวัตถุเป็นสรณะ คุณค่าทาง
สติปัญญาและจิตวิญญาณมักถูกละเลย วรรณศิลป์จัดได้ว่าเป็นการแสดงออกซึ่งพลังทาง
ปัญญาและความคิดของมนุษย์ที่ในอดีตเคยมีบทบาทอันโดดเด่นในการหล่อหลอมบุคคล
และสังคม แต่ในปัจจุบันกำลังถูกท้าทายด้วยสิ่งบันเทิงนานาชนิดที่มีเทคโนโลยีและพาณิช
ยกรรมเป็นตัวหนุน กวีนิพนธ์ในฐานะวรรณศิลป์ประเภทที่เก่าแก่ที่สุดของโลกจำเป็นต้อง
พิสูจน์ตัวเองเช่นกันว่ายังคงดำรงอยู่ในกระแสของความเปลี่ยนแปลง งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งที่จะ
แสดงให้เห็นว่า กวีนิพนธ์ยังคงเป็นพลังทางปัญญาของสังคมร่วมสมัย ทั้งนี้ได้กำหนดนิยาม
ของพลังทางปัญญาไว้ว่า “ความรู้และความคิดที่จะนำไปสู่ความเข้าใจอันลึกซึ้งในเรื่องของโลก
และมนุษยชาติ และในขณะเดียวกันอาจปลุกจิตสำนึกให้เกิดพฤติกรรมที่จรรโลงโลกและ
มนุษยชาติด้วย”

จากข้อความข้างต้นสะท้อนว่ากวีนิพนธ์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเป็นพลังทาง
ปัญญาของสังคมร่วมสมัย งานกวีนิพนธ์ที่ผู้ประพันธ์ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ความเห็น มี
พลังที่จะปลุกจิตสำนึกของผู้คนร่วมสมัยให้ใคร่ครวญความเป็นไปของสังคมอย่างลึกซึ้ง
สอดคล้องกับที่นิตยา แก้วคัลลณา² กล่าวว่า “นั่นหมายถึงว่ากวีนิพนธ์ยังคงมีแก่นสารเป็นที่
ประจักษ์อันเป็นพลังสำนึกทางสังคมให้ผู้สร้างและผู้เสพได้ขบคิด และเห็นความสำคัญองงาน
วรรณศิลป์ชนิดนี้ได้ดำรงอยู่อย่างมีคุณค่าสืบไป”

กวีนิพนธ์เรื่อง “จนกว่าโลกจะโอบกอดเราเอาไว้” ของปาลิตา ผลประดับเพชร ได้รับ
รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) หรือรางวัลซีไรต์ 2565 ประเภทกวี
นิพนธ์ โดยคณะกรรมการตัดสินได้อ่านคำประกาศไว้ตอนหนึ่งว่า“กวีเล่าเรื่องชีวิตของผู้น้อยอย่าง
ละคร แบ่งบทตอนอย่างมีสัมพันธ์ภาพ ใช้ท่วงทำนองโรแมนติคตัดกับสังขนิมิต ด้วยน้ำเสียงประชด
เสียดสี เพื่อเราอารมณ์และกระตุ้นความนึกคิด ถ้อยคำในบทกวีนี้ย่อยแต่มากร่างแต่งาม ลึกซึ้งทั้ง
ความหมายและอารมณ์ความรู้สึก รวมทั้งยังใช้ศิลปะสองแขนง คือ บทกวีกับภาพวาดมาสอด
ประสานกันเพื่อนำเสนอความคิดร่วมสมัยและสากล สื่อน้ำเสียงที่มีความหวัง มุ่งยกระดับจิตใจให้

² นิตยา แก้วคัลลณา , บทความเรื่อง สำนึกทางสังคมในกวีนิพนธ์ไทยในกระแสโลกสมัยใหม่.
วารสารวรรณวิทัศน์. ปีที่ 16 (2016) : พฤศจิกายน 2559

ใคร่ครวญถึงความอ่อนโยนที่โลกพึงมีต่อเราและเราพึงมีต่อโลก..” จากคำประกาศดังกล่าวทำให้น่าสนใจว่าแนวคิดสำคัญในกวีนิพนธ์เรื่อง “จนกว่าโลกจะโอบกอดเราเอาไว้” มีการนำเสนอความคิดร่วมสมัยและสากลอย่างไร

ดังนั้น ดังที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า กวีนิพนธ์เป็นวรรณกรรมที่สะท้อนปัญญาของสังคม โดยกวีได้นำเสนอความคิดความเห็นที่มีต่อสังคมร่วมสมัยได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งในบทความนี้จะศึกษารวมบทกวีนิพนธ์เรื่อง “จนกว่าโลกจะโอบกอดเราเอาไว้” ของปาลิตา ผลประดับเพชรด้านแนวคิดเรื่องความเป็นสมัยใหม่

2. แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับกวีนิพนธ์

กวีนิพนธ์เป็นวรรณกรรมสร้างสรรค์ประเภทหนึ่งที่ใช้ในการประกวดรางวัลวรรณกรรมยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (S.E.A. Write Award) ดวงมน จิตรจางค์³ กล่าวว่ากวีนิพนธ์เป็นงานสร้างสรรค์แขนงหนึ่งของวรรณคดีที่มีความเข้มข้นทางอารมณ์มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับงานวรรณศิลป์ประเภทอื่น กวีนิพนธ์มีประวัติความเป็นมาอันยาวนานและมีรูปแบบอันหลากหลายดำรงอยู่และพัฒนาการคู่กับสังคมและวัฒนธรรมทางภาษาของมนุษยชาติ กวีนิพนธ์เป็นมงกุฎของวรรณกรรม ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นกวีนั้นมักได้รับความเคารพยกย่องว่าเป็นปราชญ์ผู้มีความคิดค้นลึกซึ้ง กวีนิพนธ์สมัยโบราณนิยมแต่งเป็นบทร้อยกรองขนาดยาวดังพบได้ในวรรณคดีอินเดีย เช่น มหาकाพย์เรื่องรามเกียรติ์ วรรณคดีตะวันตก เช่น มหาकाพย์อีเลียด ของ โฮเมอร์ หรือรุไบยัต ของโอมาร์ไคยาม์ วรรณกรรมประเภทบทกวีนิพนธ์มีการนำเสนอความคิดอันลึกซึ้งเพื่อสะท้อนความรู้สึกนึกคิดของนักกวี ดังที่ โรเนอร์ มาริอา ริลเค⁴ ได้เสนอแนะในการเขียนบทกวีไว้ว่า “พึงเขียนถึงสิ่งที่เธอได้พบเห็นในชีวิตประจำวัน พรรณนาถึงความเศร้าโศกและความปรารถนาของเธอ ความรู้สึกนึกคิดที่ผ่านเข้ามาในจิตใจของเธอ และความเชื่อของเธอเกี่ยวกับความงาม เขียนออกมาด้วยความรู้สึกจากหัวใจสงบ อ่อนน้อมถ่อมตน และเมื่อจะแสดงตัวตนของเธอออกมา ก็ใช้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว ภาพจากความฝัน หรือสิ่งที่อยู่ในความทรงจำของเธอ” กวีนิพนธ์จึงมีภารกิจสำคัญในการตอบสนองความต้องการทางสุนทรียภาพของมนุษย์ โดยการ

---

³ ดวงมน จิตรจางค์, แนวคิดสำคัญของกวีนิพนธ์ไทยในยุคโลกาภิวัตน์” วารสาร สงขลา นครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ฉบับที่ 6 (มกราคม – เมษายน) 1 – 13

⁴ โรเนอร์ มาริอา ริลเค, จุดหมายถึงกวีหนุ่ม, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโกมลคีมทอง, 2543) ,

แสดงออกอย่างเข้มข้นของพลังแห่งถ้อยคำที่ซ่อนเร้นความหมาย ไว้ในสัญญาต่าง ๆ ดังที่เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์⁵ กล่าวว่า “หัวใจของบทกวีนั้นอยู่ที่ความงาม ความไพเราะ ให้อารมณ์ความรู้สึก และความหมายที่ดี” ส่วน วาณิช จรุงกิจอนันต์กล่าวถึงบทกวีว่า “ไม่ว่าจะเชี่ยวชาญชำนาญการเขียนแตกฉานในการใช้ภาษาขนาดไหนก็ตาม ถ้าความคิดเป็นความคิดที่ใช้ไม่ได้แล้วฝีมือที่มีอยู่เกือบจะเรียกว่าไม่ได้ช่วยอะไรเอาเลย” ดังนั้นกวีนิพนธ์จึงเป็นวรรณกรรมที่มีฐานะเป็นพลังทางปัญญาของสังคมมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังที่ดวงมน จิตรจางค์⁶ กล่าวว่า “ในยุคโลกาภิวัตน์ คนจำนวนไม่น้อยจะรู้สึกหงุดหงิดยากได้ยีนใครกล่าววากวีนิพนธ์เป็นเครื่องบ่งชี้ความเจริญทางปัญญาของสังคม แต่ความไม่เข้าใจดังกล่าวน่าจะเพิ่งเกิดขึ้นไม่นานนัก เมื่อประมาณ 200 ปีเศษมานี้ สมเด็จพระปฐมบรมมหาชนกได้ทรงแถลงไว้ในวาระทรงนิพนธ์สมุทโฆษคำฉันท์ต่อจากสมัยอยุธยาจนจบบริบูรณ์ใน พ. ศ. 2392 โดยมุมานะหฤทัย อตฺสูชโยชย กวีหรือแล้งแห่งสยาม” ดังนั้น ภารกิจของกวีจึงมีความสำคัญในการสร้างสรรค์ทั้งสุนทรียภาพและนำเสนอความคิดกลมกลืนเกลาจิตวิญญาณของผู้คนมาทุกยุคทุกสมัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สมดังที่ ชลธิรา สัตยาวัดมานา⁷ ได้อธิบายถึงความหมายของกวีนิพนธ์ไว้ว่า “ถ้อยกวีที่ร้อยรินออกมาอย่างมีอรรถรส ศัพท์นี้มีความหมายเฉพาะใช้กับงานกวีที่มีมาตรฐานแน่นอน กวี (Poet) คนหนึ่งๆ อาจจะสร้างผลงานออกมาเป็นบทกวี (Poem) หลายบทหลายชิ้นหลายชุด แต่มีเพียงบางบทเท่านั้นที่เข้ามาตรฐานเป็นกวีนิพนธ์ งานที่จัดเป็นกวีนิพนธ์เป็นได้ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ขอแต่ให้เข้าชั้นกลอนเปล่า (Blank verse) บางบทอาจนับเนื่องเป็นกวีนิพนธ์ได้” จากความหมายนี้บทกวีจึงเป็นได้ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองแต่ต้องมีมาตรฐานในการที่จะเป็นกวีนิพนธ์ได้

กวีนิพนธ์มีประวัติความเป็นมาอันยาวนานและมีบทบาทสำคัญมาทุกยุคทุกสมัย ดังที่ บุญยงค์ เกศเทศ⁸ ได้อธิบายไว้ว่า “บทกวีนิพนธ์หรือวรรณกรรมร้อยกรอง เป็นลักษณะวรรณกรรมที่มีมาแต่อดีต ได้มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนารูปแบบตลอดมา จากร้อยกรองที่เป็นเรื่องยาวๆ ศัพท์ยากๆ ลดมาเป็นบทสั้น ๆ ประเภทง่าย ๆ ที่ไม่มีศัพท์อะไรยาก จากเนื้อหาสาระที่

⁵ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ และวาณิช จรุงกิจอนันต์, *เรียงร้อยถ้อยคำ*, (กรุงเทพมหานคร : ต้นอ้อ แกรมมี จำกัด, 2539).

⁶ ดวงมน จิตรจางค์, *แนวคิดสำคัญของกวีนิพนธ์ไทยในยุคโลกาภิวัตน์*, หน้า 55 – 56.

⁷ ชลธิรา สัตยาวัดมานา, *ผจญร้อยเรียง*, (กรุงเทพมหานคร : ปลาตะเพียน. 2530), หน้า 12

⁸ บุญยงค์ เกศเทศ, *แลลลวดวรรณกรรมไทย*. (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.2536, หน้า

ค่อนข้างเป็นพิธีการ หรือสวดิ์พระเกียรติก็แปรสภาพมาเป็นเรื่องของผู้คนโดยทั่วไปในสังคม” ในด้านกวีนิพนธ์ไทยปัจจุบันนี้มีนักวิชาการได้แบ่งยุคแห่งพัฒนาการไว้ดังนี้

1) ยุคเริ่มต้น (ประมาณ พ.ศ.2472 – 2495) ผู้ที่เริ่มแต่งร้อยกรองอย่างแท้จริง ได้แก่ "ครูเทพ (เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี) ซึ่งแหวกธรรมเนียมในการแต่งร้อยกรองตามแบบเดิม ออกมาอย่างกล้าหาญ ในยุคสมัยเดียวกันนี้ นอกจากจะมี "ครูเทพ" แล้วยังมีกวีผู้อื่นที่น่าสนใจอยู่อีกไม่น้อย เช่น น.ม.ส. (กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์) และ นายชิต บุรทัต เป็นต้น แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ทั้ง น.ม.ส. และนายชิต บุรทัต ยังเขียนร้อยกรองโดยเดินตามแบบกวีโบราณอย่างเคร่งครัด แนวคิดสำคัญของยุคนี้ได้รับอิทธิพลมาจากตะวันตกทั้งเนื้อหาและรูปแบบด้านเนื้อหาเน้นการวิพากษ์วิจารณ์สังคมเศรษฐกิจการเมือง ฯลฯ

2) ยุคศิลปะเพื่อชีวิตขบวนการ (ประมาณ พ.ศ.2495 – 2501) หลังสงครามมหาเอเซีย บурพา วงการหนังสือมีความเคลื่อนไหวก้าวหน้าอย่างมากมาบรรยากาทางด้านวรรณกรรมวิจารณ์ตีคดี คำว่า "ศิลปะเพื่อชีวิต" โดยเฉพาะชีวิตของประชาชนผู้ทุกข์ยากขมขื่นเริ่มเข้ามาแทนที่ หนังสือ "อักษรสาส์น" รายเดือนออกมาในช่วงนี้ ทำให้วงการร้อยกรองยุคศิลปะเพื่อชีวิตได้รับการสนับสนุนเต็มเปี่ยม แม้ว่าจิตร ภูมิศักดิ์ และกวีเพื่อประชาชนอีกหลายคนจนตายไปแล้ว แต่ผลงานร้อยกรองของเขาเหล่านั้นก็ยังคงมีอิทธิพลต่อประชาชนเป็นอันมาก ทั้งในด้านศิลปะการเขียนและแนวความคิดเรื่อยมาจนทุกวันนี้ ยุคนี้มีแนวคิดที่สำคัญคือแนวคิดเสรีนิยมจัดเน้นการร้อยกรองเพื่อชีวิตที่พรรณนาถึงวิถีชีวิตของประชาชนผู้ทุกข์ยากขมขื่นและทุกข์ทนถูกเอารัดเอาเปรียบและกดขี่

3) ยุคแห่งความพ้อฝัน (ประมาณ พ.ศ. 2501 – 2506) เมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ปฏิวัติเมื่อ พ.ศ. 2501 เป็นผลสำเร็จได้มีประกาศของคณะปฏิวัติออกมาใช้บังคับมากมาย โดยเฉพาะฉบับที่ 17 ได้จำกัดเสรีภาพด้านการพิมพ์และการเขียนหนังสืออย่างโจ่งแจ้ง นักเขียนและนักหนังสือพิมพ์ที่ต่อสู้เพื่อความยุติธรรมในสังคมส่วนใหญ่ถูกจับกุมเป็นจำนวนมาก ประเทศไทยตกอยู่ในยุคมืดทางการเมือง ซึ่งมีผลให้วงการศิลปะกรรมเปลี่ยนออกไปสู่แนวพ้อฝันด้วย ทั้งนี้เพราะเหตุแห่งความกลัวเป็นสำคัญ และในช่วงนี้เอง ราชวังรอง หรือรัตนะ ยาวะประภาส ก็เริ่มลักษณะกลอนเปล่า ขึ้นเป็นครั้งแรกในคอลัมน์ "ขอบกรุง" ในหนังสือ "ชาวกรุง" ด้วยผลงานที่มีชื่อว่า "แต่ความสวยและสิ่งที่สิ้นไป"จากนั้นก็เขียนต่อเนื่องในแนวเดิมมาอีก ยาวนานจนมีคนกล่าวขวัญถึง และเอาแบบอย่างไปเขียนกันอย่างแพร่หลายเรื่อยมาจนปัจจุบันส่วน ราชวังรอง ก็พลอยได้รับสมญานามว่า "กวีร้อยแก้ว" มาจนบัดนี้ ยุคนี้เป็นยุคเผด็จการทำให้ไม่สามารถแสดงความคิดความเห็นวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างตรงไปตรงมา ทำให้ต้องเสนอแนวคิดสะท้อนสังคมด้วย

วิธีการที่นุ่มนวลไม่ก้าวร้าวมุ่งเน้นแสดงอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัวและซ่อนสัญญาะวิพากษ์วิจารณ์ไว้อย่างลุ่มลึก

4) ยุคแห่งการแสวงหาอันลึบสน (ประมาณ พ.ศ. 2506 – 2516) เมื่อพันธมัยจอมพลสฤษดิ์ ธารรัชต์ ไปแล้ว ความคิดใหม่ๆ ในวงการร้อยกรองก็เริ่มแตกขยายออกกว้างขวางมากขึ้นเป็นลำดับแต่ในขณะเดียวกันคนบางกลุ่มก็ยังคงมีความคิดในเชิงอนุรักษ์นิยม อยู่อย่างเหนียวแน่น ทำให้งานร้อยกรองเต็มไปด้วยความลึบสนจนเกือบจะหาเอกลักษณ์แห่งยุคสมัยมิได้ ถ้าจะแบ่งลักษณะของร้อยกรองช่วงนี้อีกกว้างๆ อาจจะได้หลายแนวดังนี้ ช่วงแห่งการปลดแอกฉันทลักษณ์ กลุ่มสะท้อนชีวิตสังคมวัยรุ่นใหม่ กลุ่มสืบทอดแสดงอารมณ์ส่วนตัว ยุคนี้มีการนำเสนอแนวคิดใหม่ๆ และแนวคิดสะท้อนสังคมที่แสดงอารมณ์อัดอั้นต่อบรรยากาศทางการเมือง อีกทั้งยังมีการเสนอแนวคิดและรูปแบบที่ไม่ติดฉันทลักษณ์ นำเสนอแนวคิดลึกลับ คม ชลิ่ง ให้ความรู้สึกศักดิ์สิทธิ์ สง่างามและแปลกใหม่

5) ยุคหลังวันมหาวิปโยค (14 ตุลาคม พ.ศ. 2516–ปัจจุบัน) เหตุการณ์วันมหาวิปโยค 14 ตุลาคม 2516 ทำให้คนไทยทั้งชาติเศร้าสะเทือนใจกันอย่างใหญ่หลวง แต่ในขณะเดียวกันก็มีผลให้เกิดงานร้อยกรองบันทึกเหตุการณ์ และสดุดีวีรชนที่เสียชีวิตอย่างมากมาย สภาพบ้านเมือง และสังคมไทยหลังจากวันมหาวิปโยค 14 ตุลาคม 2516 จัดว่าอยู่ในระบบเสื้อมโทรมทรวงการ โดยเฉพาะปัญหาเศรษฐกิจเรื่องปากท้องของประชาชน กำลังคุกคามเข้ามาอย่างกว้างขวางการเรียกร้องเพื่อความยุติธรรม และความเป็นธรรม งานร้อยกรองต่างๆ ของนายผี, จิตร ภูมิศักดิ์, เปลื้อง วรรณศรี, ทวีปวร ฯลฯ ถูกรื้อฟื้นนำมาพิมพ์เผยแพร่ใหม่อีกเป็นจำนวนมาก

6) ยุคพฤษภาทมิฬ (หลัง 4 – 20 พฤษภาคม 2535 – ปัจจุบัน) บรรยากาศร้อยกรองไทย ในช่วงพฤษภาเลือดเกิดเหตุวิกฤตทางการเมือง เมื่อผู้นำรัฐบาล พลเอกสุจินดา คราประยูร โดยขับไล่ ทหารลุยฆ่าประชาชน พลังผู้ต่อต้าน และเรียกร้องประชาธิปไตย บทร้อยกรองในช่วงนี้สะท้อนความเจ็บปวดร้าวลึกหนักด้วยหยาดเลือด และหยาดน้ำตาแผ่นดิน⁹

อย่างไรก็ตามแม้กวีนิพนธ์ไทยจะมีพัฒนาการมายาวนานและมีการเปลี่ยนแปลงมาหลายยุคหลายสมัยแต่กวีนิพนธ์ไทยก็ถูกวิจารณ์ว่าไม่มีความสนใจทางด้านปรัชญาหรือความคิดอันลึกซึ้งดังที่ดวงมน จิตรจำนงค์กล่าวว่ามี การวิจารณ์ภารกิจของกวีไทยหรือการสะท้อนความคิดในบทกวีไทยว่าเน้นอยู่ที่ทางรอดของจิตวิญญาณเท่านั้นจึงผูกพันอยู่กับ

⁹ จรรยาบรรณ เทพศรีเมือง, เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวรรณกรรมไทยปัจจุบัน, (อุตรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี, 2560), หน้า 100 – 107..

ความหมายทางอภิปรายหรืออาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่ามีจุดหมายทางธรรมมากกว่าทางโลกย์ อาจมีข้อแย้งว่ากวีนิพนธ์เป็นศิลปกรรมน่าจะมุ่งสนองความต้องการทางสุนทรียะหรือสื่อประสบการณ์ทางสุนทรียภาพมากกว่าสั่งสอนมิใช่หรือ ไปจนถึงความคิดที่ฝังใจกันว่ากวีไทยไม่เคยสนใจปรัชญา อีกทั้งดวงมน จิตรจางค์ ได้เสนอเกณฑ์ในการวินิจฉัยกวีนิพนธ์ไทยโดยการตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบดังนี้ 1) เนื้อหาทางความคิดเป็นปัจจัยของการสื่อประสบการณ์ทางสุนทรียะได้หรือไม่ 2) สารของกวีนิพนธ์จะแยกขาดจากปัญหาของมนุษย์ได้หรือไม่ 3) ปัญหาของมนุษย์จะแบ่งเป็นทางโลกย์และเหนือโลกโดยเด็ดขาดได้หรือไม่ และ 4) ทางรอดที่แท้ของมนุษย์ในโลกทรรศน์ไทยคือการกินดีอยู่ดีเท่านั้นหรืออย่างไร

ดังนั้นในการศึกษาวิเคราะห์กวีนิพนธ์ไทยมีนักวิชาการได้ศึกษวิเคราะห์กวีนิพนธ์ไว้เป็นจำนวนมากซึ่งเป็นตัวอย่งในการศึกษาเพื่อตอบคำถามการวินิจฉัยกวีนิพนธ์ไทยดังที่ดวงมน จิตรจางค์ได้ตั้งคำถามไว้ เช่น ธเนศ เวศร์ภาดา¹⁰ ได้ศึกษวิเคราะห์กวีนิพนธ์ซีไรต์ของไทยจำนวน 8 เล่มพบว่ากวีนิพนธ์ซีไรต์ของไทยทั้ง 8 เล่มได้แสดงให้เห็นว่ากวีร่วมสมัยของไทยตระหนักถึงความสำคัญของขนบวรรณศิลป์ได้ใช้ขนบวรรณศิลป์หลายประการได้แก่ด้านฉันทลักษณ์ ด้านลีลา ซึ่งมีทั้งลีลาการเล่นเสียง และการเล่นคำ ด้านโวหารพรรณนา ความเปรียบเทียบ จินตภาพ และการอ้างอิงอนุภาค ตัวละคร และวรรคทองอันเป็นที่รู้จักกันอย่างดีในวรรณคดีไทยมาถักทอให้เกิดเป็นตัวบทใหม่ที่สื่อความหมายที่เข้มข้นทั้งนี้เป็นการยืนยันให้เห็นว่าขนบวรรณศิลป์ไทยยังเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสรรค์กวีนิพนธ์ไทยร่วมสมัย สันติ ทิพนา¹¹ ได้ศึกษาปรากฏการณ์ทางการเมืองและสังคมที่ปรากฏในบทกวีรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2561 พบว่า 1) บทกวีนำเสนอถึงความรักชาติ โดยกล่าวถึงสัญลักษณ์ คือธงชาติ ถึงแม้ธงชาติจะเก่าและขาดเป็นชิ้น ๆ แต่ยังคงความเป็นธงชาติเช่นเดิม 2) บทกวีนำเสนอหลักการปกครองของประชาธิปไตย เช่น ความเท่าเทียม หลักสิทธิเสรีภาพ หลักความเสมอภาค การยอมรับความคิดเห็นของแต่ละฝ่าย และเคารพสิทธิของผู้อื่น 3) บทกวีนำเสนอความแตกต่างและอิสระทางความคิด สะท้อนให้เห็นว่ายังมีประชาชนที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน 4) บทกวีนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาประชาธิปไตยและ

¹⁰ สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย, 24 ปีซีไรต์ รวมบทวิจารณ์คัดสรร,

(กรุงเทพมหานคร : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2547), หน้า 58.

¹¹ สันติ ทิพนา, ปรากฏการณ์ทางการเมืองและสังคมที่ปรากฏในบทกวีรางวัลพานแว่นฟ้า

ประจำปี 2561, ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (2019): มกราคม – มิถุนายน : วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2562 , หน้า 119.

ปัญหาสังคม โดยนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาให้ทุกคนในสังคมตระหนักถึงความเท่าเทียมกัน เคารพสิทธิเสรีภาพ การแสดงออกทางความคิด ไม่มีอคติต่อกัน 5) บทกวีนำเสนอการมีส่วนร่วมในการสร้างประชาธิปไตยและแก้ปัญหาสังคมซึ่งให้เห็นถึงปัญหาของประเทศที่มีมาอย่างยาวนาน คือประชาธิปไตยในประเทศยังไม่สมบูรณ์ โดยเกิดปัญหาความขัดแย้งทางความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองและนำเสนอการแก้ปัญหาของสังคม คือเคารพสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของกันและกันไม่ปิดกั้นการแสดงออกทางความคิด ไม่มีอคติต่อกัน และสามารถยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ไม่แก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน แสดงออกถึงความเอื้ออาทร ร่วมมือร่วมใจกันฟันฝ่าอุปสรรคไปด้วยกัน และ 6) บทกวีนำเสนอภาพการเคารพกติกาของสังคม ซึ่งต้องอาศัยความรักความสามัคคี และการเคารพกฎกติกาในการเล่น ภาซินี เต็มรัตน์ ได้ศึกษาแนวคิดสำคัญในรวมบทกวีนิพนธ์โลกในดวงตาข้าพเจ้า (2550) ของมนตรี ศรียงค์ พบว่า แนวคิดสำคัญของรวมบทกวีนิพนธ์ชุดนี้ อยู่ที่การวิพากษ์วิจารณ์สภาวะวิกฤติในการดำรงชีวิตของคนในสังคมสมัยใหม่ ที่มีความเจริญก้าวหน้าแต่ไร้ความสุข และปราศจากความสามารถในการต่อสู้ เพื่อดำรงความเป็นมนุษย์ ผู้คนขาดความไว้วางใจเชื่อใจกัน ปิดขังตนเองและเสแสร้งทำดีต่อกัน แต่ไม่ยอมรับความแตกต่าง กวีกระตุ้นให้ผู้รับสารคิดทบทวนถึงการดำรงอยู่ของชีวิตในความไม่เที่ยงว่าควรเร่งคิดค้นหาความหมายและจุดหมายที่แท้จริง และกล้าเผชิญความเป็นจริงที่เกิดขึ้น แนวคิดในผลงานนี้ให้คุณค่าทางปรัชญาโดยอาศัยพุทธปรัชญาเป็นพื้นฐาน

จากการศึกษาบทความวิเคราะห์กวีนิพนธ์ไทยจากการประกวดวรรณกรรมซีไรท์ การประกวดวรรณกรรมพานแว่นฟ้า และการวิเคราะห์หัวข้อบทรวมเล่มบทกวีของนักวิชาการจะเห็นได้ว่ากวีนิพนธ์ไทยสมัยใหม่ มีกลวิธีการนำเสนอที่หลากหลายและมีการนำเสนอแนวคิดร่วมสมัยซึ่งเป็นพลังทางปัญญาของสังคมในแต่ละยุคสมัย

3. แนวคิดเรื่องความเป็นสมัยใหม่ในรวมบทกวีนิพนธ์จนกว่าโลกจะโอบกอดเราเอาไว้

บทความนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาแนวคิดเรื่องความเป็นสมัยใหม่ในรวมบทกวีนิพนธ์จนกว่าโลกจะโอบกอดเราเอาไว้ของปาลิตา แสงประดับเพชร

1. ประวัติของปาลิตา ผลประดับเพชร

รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียนหรือรางวัลซีไรต์ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2522 นับจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 44 ปี ในประเภทกวีนิพนธ์นั้นมีนักเขียนหญิงได้รับรางวัลมาแล้วเพียง 1 คนซึ่งเป็นนักเขียนหญิงคนแรกที่ได้รับรางวัลซีไรต์ประเภทกวีนิพนธ์คือ จิรนนท์

พิตรปรีชา จากกวีนิพนธ์เรื่อง ใบไม้ที่หายไป เมื่อปี 2532 ปาลีตา ผลประดับเพชร จึงเป็นนักเขียนหญิงคนที่ 2 ที่ได้รับรางวัลซีไรต์ประเภทกวีนิพนธ์ ปาลีตา ผลประดับเพชร เกิดที่แม่กลอง เมื่อปี 2529 และเติบโตที่จังหวัดเพชรบุรี การศึกษา จบปริญญาตรี รัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการเมือง การปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2551 ปริญญาโทอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2556 ประสบการณ์การทำงาน เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย 8 ปี ปัจจุบันอยู่กับครอบครัวที่ล้าปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ตีพิมพ์บทกวีนิพนธ์เล่มแรกของตัวเองหลังจากออกจากงานประจำได้ 10 เดือน (ประวัติ ปาลีตา ผลประดับเพชร เจ้าของรางวัลซีไรต์ 2565 ประเภทกวีนิพนธ์. 2565)

ปาลีตา แสงประดับเพชร เป็นนักกวีรุ่นใหม่ที่มีผลงานโดดเด่นในยุคปัจจุบัน มีผลงานบทกวีได้รับรางวัลจำนวนมาก อีกทั้งในปี 2565 รวมบทกวีเรื่องจนกว่าโลกจะโอบกอดเราเอาไว้ ได้รับรางวัลชนะเลิศรางวัลเชเวนบุคส์ อะวอร์ดและได้รับรางวัลวรรณกรรมซีไรท์ซึ่งประกาศผลผู้ได้รับรางวัลชนะเลิศในวันที่ 2 ธันวาคม 2565 ความโดดเด่นทางความคิดที่ปรากฏในกวีนิพนธ์ของปาลีตา แสงประดับเพชร ปรากฏในคำประกาศรางวัลชนะเลิศเชเวนบุคส์ อะวอร์ดประเภทกวีนิพนธ์ ครั้งที่ 19 ว่า “รวมบทกวี จนกว่าโลกจะโอบกอดเราเอาไว้ กวีนิพนธ์จากบทสนทนาแห่งชีวิตของ ปาลีตา ผลประดับเพชร มีความโดดเด่นด้วยวรรณศิลป์ที่เรียบง่ายแต่ลุ่มลึกสะท้อนอารมณ์ ความเรียบง่ายของทั้งรูปแบบที่ใช้กลอนสุภาพ ภาษาที่เข้าใจง่ายรวมทั้งภาษาในบทสนทนา สื่อภาพและเรื่องเล่าของชีวิตผู้คนในสังคมร่วมสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19 ด้วยลีลาที่เฉียบคมและบาดลึก ผู้ประพันธ์ให้ความสำคัญกับปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ในหลากหลายมิติ ทั้งในครอบครัวที่ฐานะดี ด้วยความรักและความห่วงใยของพ่อแม่ที่กลับกลายเป็นการไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกเอง ในขณะที่เด็กในครอบครัวผู้ยากไร้กลับไม่มีทางเลือกสำหรับเด็ก การใช้เรื่องราวของเด็กในรายการทีวีเพื่อเพิ่มยอดผู้ชม เรื่องของเด็กหลังห้องที่ครูอาจไม่ได้ใส่ใจ และเรื่องของเยาวชนจากต่างจังหวัดที่ประสบปัญหาในการใช้ชีวิตในเมืองหลวงจนต้องเลือกหาทางออกอันน่าสลดใจ การนำเสนอภาพชีวิตจากหลากหลายมุมในสังคมประกอบเสียงสนทนาในลีลาและท่วงทำนองกระชับ หนักแน่น ทำให้บทกวีนำเสนอปัญหาความทุกข์ยากที่หลากหลายอย่างมีพลัง ในขณะที่เดียวกันก็สื่อแนวคิดเข้มข้นของความเหลื่อมล้ำในสังคมได้อย่างคมคาย เนื้อหาของรวมบทกวี ประกอบด้วย 4 ภาค คือ ภาคหนึ่ง Pandemic: ยุคสมัยแห่งการแพร่พันธุ์ภาคสอง Romanticize: เราทำให้ทุกอย่างโรแมนติก ภาคสาม จนกว่าโลกจะโอบกอดเราเอาไว้ และภาคสี่ ไปสู่อ้อมกอดอันเป็นนิรันดร์ด้านกลวิธีทางวรรณศิลป์

ผู้ประพันธ์สามารถใช้กลอนสุภาพเล่าเรื่องได้อย่างหลากหลายลีลาและอารมณ์ นำเสนอปัญหาสังคมร่วมสมัยยุคโรคระบาดด้วยท่วงทำนองเสียดสีอย่างเฉียบคมและขันขัน เช่น

มี “โรคชักหน้าไม่ถึงหลัง”	“โรคไร้ความหวังวางจำหน่าย”
แถม “โรคซึมเศร้า ชั่งกะตายเป็น”	“คนละครึ่ง” ชื่อขายได้คล้องตัว
“โรค เรา ไม่เท่ากัน” แพร่พันธุ์ง่าย	จุดส่งเสริมการขายกระจายทั่ว
“โรคเหลื่อมล้ำระยะสุดท้าย” ขายถูกชั่วคราว	“โรคเฉยชากับความชั่ว” ขาย

ทั่วไป...

ทั้งนี้ แม้ผู้ประพันธ์จะนำเสนอปัญหาเลวร้ายที่หลากหลายในสังคมร่วมสมัย แต่ก็ไม่ได้เคียดแค้นชิงชังและสิ้นหวัง ด้วยน้ำเสียงของแม่ เธอยังคงเทก่ล่อมลูกน้อยให้มีความหวังแม่จะตระหนักว่าโลกที่ลูกน้อยจะเติบโตไปจะพบความโหดร้ายเพียงไร

“ลูกเอ๋ย...เช่นนี้แหละชีวิต	เจ้าอย่าพรั่นพิงใจเพียงบาดแผล
ศิโรราบซ้ำซ้ำ-ความอ่อนแอ	ล้นบุญแจ่มขังความหวังใต้
เจ้าจงยิ้มหัวใจวัยทารก	มาแต่ในหัวอกที่หมกไหม้
ยิ้มแฉ่งตาวิยเยาว์อันวาวไว	“ชอบ” อาจหลับไหลอยู่ใน “ชัง”

ด้วยคุณลักษณะโดดเด่นด้วยวรรณศิลป์ที่เรียบง่ายแต่ลุ่มลึกและเฉียบคมดังกล่าวข้างต้นคณะกรรมการจึงมีมติให้หนังสือรวมบทกวี จนกว่าโลกจะโอบกอดเราเอาไว้ ของ ปาไลดา ผลประดับเพชร ได้รับรางวัลชนะเลิศ รางวัลเชว่นบุ๊คควอร์ด ประเภทกวีนิพนธ์ ประจำปี พุทธศักราช 2565”

ส่วนคำประกาศผู้เข้ารับสุดท้ายรางวัลวรรณซีไรท์ประจำปี 2565 นั้นได้ประกาศถึงรวมบทกวีของปาไลดา แสงประดับเพชร ว่า “บทกวีชุด จนกว่าโลกจะโอบกอดเราเอาไว้ มุ่งกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึก และความคิดของผู้อ่านด้วยการเสียดสี เสียดเย้ย และตั้งคำถาม ก่อนจะจบลงด้วยการทิ้งท้ายข้อสรุป หรือแนวคิดบางอย่างที่ลึกซึ้ง ให้ต้องย้อนกลับไปทบทวนด้วยบทอีกครั้ง เพื่อจะพบว่าสิ่งที่กวีเสียดสีและเสียดเย้ยนั้นล้วนสัมพันธ์อยู่กับวงจรชีวิตร่วมสมัยของเราทุกคน

ผู้เขียนสร้างสรรค์ผลงานจากแรงสั่นสะเทือนของปรากฏการณ์ชีวิตประจำวัน ในสังคมร่วมสมัยด้วยอารมณ์รู้สึกที่ลึกซึ้งมากกว่าผิวหน้าที่มองเห็น โดยเฉพาะในสังคมออนไลน์ และสื่อสมัยใหม่หลากหลาย ผู้อ่านจะคุ้นเคยกับตัวละคร ฟันฉาก และเรื่องเล่าต่างๆ ทั้งด้วยมี

ประสบการณ์ร่วม และด้วยความสามารถของจังหวัดและภาษาจินตภาพในบทกวีที่ดึงดูดให้สัมผัสได้ถึงความหมายระหว่างบรรทัดที่เป็นข้อเสนอ ข้อท้วงติง ข้อตั้งเงื่อนไข และการสั่นคลอนความเคยชิน

บทกวีไม่เคร่งครัดจังหวัดตามแบบแผนกลอนโบราณ อันสอดคล้องกับเนื้อหาที่สื่อให้เห็นลักษณะของผู้คนที่หลากหลายได้เป็นอย่างดี บทกวีแต่ละวรรคมีจังหวัดเป็นของตัวเอง เหมือนตัวละครปัจเจกบุคคลในบทกวีที่ล้วนแล้วแต่มีชะตากรรมส่วนตน หากเมื่อหลอมรวมกันแล้ว จึงกลายเป็นมวลชนที่เข้มแข็ง มีคุณค่าเชิงอุดมการณ์ เหมือนบทกวีทั้งบทและทั้งเล่มที่มีความหมายโดดเด่นและมีพลัง”

ดังนั้น จากการศึกษาประวัติของปาลิตา ผลประดับเพชร พบว่าประวัติการศึกษาของผู้เขียนมีผลต่อการนำเสนอแนวคิดในกวีนิพนธ์ "จนกว่าโลกจะโอบกอดเราเอาไว้" โดยการที่ผู้เขียนจบการศึกษาปริญญาตรีรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง และได้มาศึกษาปริญญาโทอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย ทำให้ผู้เขียนได้ศึกษาและอ่านบทกวีนิพนธ์ทุกยุคทุกสมัยอย่างจริงจัง อีกทั้งการที่ผู้เขียนได้รับแนวคิดทางการเมืองการปกครอง วิธีการวิพากษ์วิจารณ์สังคมจากการเรียนระดับปริญญาตรีสาขาการเมืองการปกครองทำให้ผู้เขียนนำแนวคิดสมัยใหม่มาเป็นกรอบในการประพันธ์บทกวีสะท้อนการมองโลกและสังคมด้วยมุมมองสมัยใหม่ได้อย่างลุ่มลึกและทันยุคทันสมัย

2. แนวคิดความเป็นสมัยใหม่

จากคำประกาศทั้งสองรางวัลเวทีใหญ่ระดับชาติต่อรวมบทกวีจนกว่าโลกจะโอบกอดเราเอาไว้ของปาลิตา แสงประดับเพชร ว่ามีการนำเสนอแนวคิดที่สำคัญของความเป็นสมัยใหม่ในสังคมไทยได้อย่างทันสมัยและทันเหตุการณ์ปัจจุบัน ดังนั้นในบทความนี้จึงต้องการศึกษาแนวคิดความเป็นสมัยใหม่โดยนำแนวคิดความเป็นสมัยใหม่ของธเนศ อาภรณ์สุวรรณ¹² ซึ่งได้กล่าวถึงมโนทัศน์ความเป็นสมัยใหม่ไว้ว่า “มโนทัศน์ความเป็นสมัยใหม่จึงหนีไม่พ้นที่จะต้องพูดถึงคติเกี่ยวกับลัทธิปัจเจกบุคคล (individualism) เสรีภาพในการแสดงออกในสำนึกของตน (freedom of expression and of conscience) การมีส่วนร่วมทางการเมือง (political participation) การโต้แย้งอย่างเปิดเผยและเป็นเหตุเป็นผล (open rational debate) และท้ายสุดคือการสืบค้นที่เป็นวิทยาศาสตร์ (scientific inquiry) ส่วนพัฒนาการเป็นสมัยใหม่ (modernization) ซึ่งเกี่ยวพันกับกระบวนการสร้างโครงสร้างพื้นฐานในสังคม (infrastructures) ระบบตลาด เศรษฐกิจการเงินและ

---

¹² ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ 2560 , หน้า 7 -8

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีก็จะเกี่ยวโยงกับเรื่องของรูปแบบรัฐประชาชาติ ระบบการเมือง ประชาธิปไตยและเศรษฐกิจการตลาดต่างๆ เป็นต้น พอสรุปในที่นี้ได้ว่า การอภิปรายในประเด็นของความเป็นสมัยใหม่อาจจะทำได้ทั้งในเรื่องของความคิด มโนทัศน์ วัฒนธรรม วาทกรรมและภาษา กับอีกด้านคือในทางวัตถุและระบบที่สร้างสิ่งใหม่ใหม่ออกมา” ดังนั้นในบทความนี้จึงต้องการศึกษาแนวคิดความเป็นสมัยใหม่ที่ปรากฏในรวมบทกวีเรื่องจนกว่าโลกจะออกกอดเราเอาไว้อของ ปาลีตา แสงประดับเพชร ดังนี้

2.1.1 แนวคิดเรื่องความเป็นสมัยใหม่ในรวมบทกวีนิพนธ์จนกว่าโลกจะออบกอดเราเอาไว้อ

แนวคิดเรื่องความเป็นสมัยใหม่ในสังคมไทยมีนักวิชาการได้ให้ความสนใจศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมและได้เสนอแนวคิดวิพากษ์วิจารณ์ประเมินสภาพสังคมไทยว่ามีความเป็นสมัยใหม่อย่างไรหรือไม่ซึ่งความเป็นสมัยใหม่สามารถศึกษาได้จากปรากฏการณ์ทางสังคมหลายรูปแบบและจากงานวรรณกรรมต่างๆ เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น และบทกวี เป็นต้น ในบทความนี้ต้องการศึกษาแนวคิดความเป็นสมัยใหม่ที่ปรากฏในบทกวีของปาลีตา แสงประดับเพชร จากรวมบทกวีนิพนธ์เรื่องจนกว่าโลกจะออบกอดก่อนเราเอาไว้อ โดยแนวคิดสำคัญที่จะนำมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ความเป็นสมัยใหม่ คือแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียม เสรีภาพ และความรักที่เป็นสากลต่อมนุษยชาติ แนวคิดเรื่องความเป็นสมัยใหม่มีนักวิชาการได้ศึกษาไว้เป็นจำนวนมาก เช่น ภาณุทัต ยอดแก้ว¹³ ความเป็นยุคสมัยใหม่ของพระพุทธศาสนาไทย : พระพุทธศาสนาเพื่อสังคม พบว่า ความเป็นยุคสมัยใหม่ ในที่นี้หมายถึงการโต้กับมรดกทางภูมิปัญญาของยุคเรืองปัญญาของยุโรป (Age of Enlightenment) ซึ่งปรากฏตัวขึ้นอย่างเด่นชัดในภูมิภาคต่าง ๆ ในช่วงยุคสันติภาพอเมริกา หรือหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (World War II) เป็นต้น มา ศาคร สมเสริฐ¹⁴ ได้ศึกษาเรื่อง ความแปลกแยกของมนุษย์ในสังคมสมัยใหม่ พบว่า ความแปลกแยก หมายถึง ภาวะที่มนุษย์แยกออกห่างจากความเป็นธรรมชาติของสิ่งทั้งปวงที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตมนุษย์ โดยความแปลกแยกนี้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ความแปลกแยก

¹³ ภาณุทัต ยอดแก้ว, ความเป็นยุคสมัยใหม่ของพระพุทธศาสนาของไทย : กรณีศึกษาวาทกรรมด้านสิทธิมนุษยชนของพระสงฆ์ไทย, **ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาสหวิทยาการ**, (วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2562).

¹⁴ ศาคร สมเสริฐ, บทความเรื่อง ความแปลกแยกของมนุษย์ในสังคมสมัยใหม่, **วารสารนักบริหาร Executive Journal**, ที่ 33 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน 2556.

จากตัวเอง ความแปลกแยกจากการงาน ความแปลกแยกจากสังคมวัฒนธรรม และความแปลกแยกจากธรรมชาติแวดล้อม และเป็นที่น่าสังเกตว่า “มูลค่าทางเศรษฐกิจ” ของระบบทุนนิยมปัจจุบันอาจมีส่วนให้เกิดความแปลกแยกของมนุษย์ในสังคมสมัยใหม่ได้มากขึ้น เชษฐา พวงหัตถ์¹⁵ ศึกษาเรื่อง สภาวะสมัยใหม่และความเสี่ยง : มุมมองทางสังคมวิทยา พบว่า มีหลายประเด็นที่แสดงให้เห็นลักษณะร่วมกันของมุมมองของเบ็คและกิดเดนส์ ทั้งสองคนมองสังคมที่กำลังเข้าสู่ขั้นตอนใหม่ ซึ่งเบ็ค เรียกชื่อว่า “reflexive modernisation” ส่วนกิดเดนส์ เรียกชื่อว่า “latemodernity” ทั้งเบ็คและกิดเดนส์อธิบายลักษณะของขั้นตอนนี้ว่ามีอาการปรากฏตัวของความเสี่ยงรูปแบบใหม่ ยิ่งไปกว่านั้น ทั้งสองคนมองเห็นไม่ต่างกันในเรื่องของผลที่เกิดจากความเสี่ยงประการแรก ความแน่นอน (certainty) ซึ่งก่อนหน้านี้เป็นลักษณะของสังคมสมัยใหม่ทั้งหลายที่มีความศรัทธาในวิทยาศาสตร์และตัวนักวิทยาศาสตร์นั้น ได้เริ่มผุกร่อน ความรู้ (รวมตลอดถึงผลที่เกิดจากความเสี่ยง) เป็นเรื่องที่โต้เถียงกันได้ ประการที่สอง สังคมความเสี่ยงมีความเป็นสากลรวมตลอดถึงเหตุการณ์และพัฒนาการต่างๆ ซึ่งอยู่ห่างไกลออกไปนั้น สามารถมีผลกระทบอย่างครอบคลุมกว้างขวางได้ชั่วพริบตา ประการที่สาม ความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลและสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ การจัดแบ่งประเภททางสังคมแบบเก่าของสภาวะสมัยใหม่อย่างเช่นชนชั้น หมดความหมายลงและการทำให้เกิดสำนึกในความเป็นปัจเจกบุคคล (individualisation) ได้กลายเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ โดยในบทความนี้จะศึกษาแนวคิดเรื่องความเป็นสมัยใหม่ที่สำคัญในรวมบทกวีนิพนธ์จนกว่าโลกจะโอบกอดเราเอาไว้ จำแนกได้เป็น 4 ประเด็น คือ สิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียม เสรีภาพ และความรักอันเป็นสากลของมนุษยชาติ ดังนี้

2.1.2 สิทธิมนุษยชน หมายถึง คัดค้านความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่มีมาแต่กำเนิดและความเสมอภาค ที่จะไม่ถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเชื้อชาติ ศาสนา เพศ สีผิว ภาษา เผ่าพันธุ์ หรือสถานะอื่นใด ในรวมบทกวีจนกว่าโลกจะโอบกอดเราเอาไว้ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนเอาไว้ในภาคที่ 1 ยุคสมัยการแพร่พันธุ์ ที่ได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนที่ผู้คนควรได้รับการดูแลอย่างเท่าเทียมและทั่วถึงในสิทธิ์การรักษาชีวิตซึ่งปรากฏอยู่ในบทกวีชื่อจดจำเสมือนจริง ? บทกวีชื่ออย่ามองไปทางนั้น บทกวีชื่อจบ(ไม่)บริบูรณ์ บทกวีชื่อโรคละระบาด บทกวีเหล่านี้สะท้อน การไม่ได้รับสิทธิ์อย่างเท่าเทียมในการรักษาโรค

¹⁵ เชษฐา พวงหัตถ์, บทความเรื่อง สภาวะสมัยใหม่และความเสี่ยง : มุมมองทางสังคมวิทยา, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ Vol. 12 No. 1 (2016): มกราคม – มิถุนายน 2559

ระบาด covid 19 ซึ่งทุกคนควรมีสิทธิ์ได้รับการรักษาชีวิตแต่มีผู้คนมากมายต้องล้มตายอยู่กลางถนนเช่นบทกวีที่พรรณาน่าว่า

“โรคชอบเหยียบย่ำความเป็นมนุษย์
ใน “กล่องลุม” ถูกสุดเราเซลให้
โรคอัมพาตกัดทั่วเนื้อหัวใจ
โรคเรื้อรัง-โรแมนติกไซต์ก็ขายดี”
“นั่นอีก ป้าคนโน้น ลุงคนนั้น
มานอนกันข้างถนนทำไมนี่
เสื่อผ้าเลอะเทอะกันพอดี
และนั่นพี่คนนั้นกำลังล้ม”

2.1.3 ความเท่าเทียม (Equality) เป็นการเน้นหลักความเท่ากัน ทุกคนจะได้รับการปฏิบัติ หรือ โอกาส เท่ากันหมด การนำเสนอแนวคิดเรื่องความเท่าเทียมในบทกวีจนกว่าโลกจะโอบกอดเราเอาไว้ ปรากฏอยู่ในภาคที่ 2 เราจะทำให้ทุกอย่างโรแมนติก ซึ่งบทกวีจำนวนมากสะท้อนความไม่เท่าเทียมและความเหลื่อมล้ำที่สังคมทำให้เป็นเรื่องปกติ ดังปรากฏในบทกวีชื่อความสามัญตรงนั้นสิ บทกวีชื่อความเจริญอันเชื่องช้าช่างน่ารัก บทกวีชื่อ ความเร้นแค้นอันแสนโรแมนติก ? เป็นต้น โดยผู้เขียนสะท้อนการวิพากษ์ ความไม่เท่าเทียมที่ทำให้เป็นเรื่องสามัญและโรแมนติก ดังกวีพรรณาน่าว่า

“ โรแมนติกอะไรได้ปานนี้
ใต้หลังคาสังกะสี ช่างสุขสันต์
คูลี ตากับยายไม่ทิ้งกัน
กระท่อมน้อยหลังนั้น ล้วนรอยยิ้ม”
“อย่าเพิ่งรีบเจริญจนเกินไป
วิถีเดิมสงวนไว้ให้คงมั่น
ความล้ำหลังช่างน่ารัก-มหัศจรรย์
แดนสวรรค์โรแมนติกที่พักตา
ไม่ต้องฉลาดมากไปนัก
ออกน่ารักแหวตาไร่เดียวสา
ไม่ต้องร่ำรวยหรือเงินตรา
ความเจริญอันเชื่องช้า-ช่างน่ารัก”

2.1.1.4 เสรีภาพ หมายถึง สถานภาพของมนุษย์ที่จะไม่ตกอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของใคร เป็นอำนาจที่จะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือที่จะไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดได้โดยอิสระภายในขอบเขตของกฎหมายที่เป็นธรรม ในรวมบทกวีจนกว่าโลกจะโอบกอดเราเอาไว้ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับเสรีภาพไว้ในบทกวีต่าง ๆ เช่นบทกวีชื่อ เราต่างคือผู้พเนจร บทกวีชื่อสะพานบานนอกอุทยานหวงห้าม บทกวีเหล่านี้สะท้อนถึงการเรียกร้องเสรีภาพ ในสังคมที่ปิดกั้น กวีได้พรรณนา ว่า

“ก็ยังคงย้ายอยู่อย่างนี้
ตราบที่ดวงใจไม่ด่วนดับ
เพื่อเจอมิตรอยเท้าเราประทับ
ที่พึงนับว่าเป็นเท้าของเราเอง”
“และยังคงบานแบ่งลำแดงคักดี
ทลายทั่กทุกสว่างและต่างด้าน
รากลึก-ลึกหยั่งอหังการ
แม้ว่าโลกร้าวรานไม่โอบรับ”

1.1.4 ความรักอันเป็นสากลของมนุษยชาติ ความรักที่เป็นสากลในที่นี้ที่ความรักที่มาจากแนวคิดสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นความรักที่ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ สีผิว ศาสนา ความเชื่อ ผักฝ่ายทางการเมือง หรือความแตกต่างใดๆ แต่เป็นความรักความห่วงใยที่ต้องการให้ทุกคนพ้นจากความทุกข์ยากและมีชีวิตคักดีศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน ดังปรากฏในภาค จนกว่าโลกจะออกกอดเราเอาไว้ ในบทกวี กว่าโลกจะโอบกอดเธอเอาไว้ บทกวีลำเลียงมาในเร็ว บทกวีใครเห็นดวงตาของหนูบ้าง บทกวีพรุ่งนี้จะเล่าให้โลกฟัง บทกวีเหล่านี้สะท้อนถึงความรักในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะความรักต่อเพื่อนมนุษยชาติที่ตกทุกข์ได้ยากดังกวีพรรณนาว่า

“แม่เพียงโลกและเราจะเฝ้าดู
เพื่อนผู้ร้าวแห่ว – ทะเลกว้าง
โอบกอดหัวใจใกล้ซีดจาง
คงเลือดเนื้อไม่ล่อยคว้างกลางทะเล
โอบกอดหัวใจใกล้ซีดจาง
ก่อนร่างฝังไว้ในเงียบง่า”

5. บทสรุป

จากการศึกษาแนวคิดความเป็นสมัยใหม่ในรวมบทกวีจนกว่าโลกจะอบกอดเราเอาไว้ของปาลิตา ผลประดับเพ็ชร สามารถสรุปได้ว่ากวีได้นำเสนอแนวคิดความเป็นสมัยใหม่ที่เน้นให้เคารพในสิทธิมนุษยชนในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ซึ่งทำให้เห็นความเหลื่อมล้ำจากความไม่เท่าเทียมในด้านต่างๆ ประชาชนชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาค้าขายแรงงานในประเทศไทยซึ่งคนเหล่านี้ควรได้รับการดูแลเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ ในนามของสิทธิความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันที่จะได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานในการรักษาชีวิต นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้เสนอแนวคิดเรื่องความเท่าเทียมและความเหลื่อมล้ำในสังคมที่ถูกทำให้เป็นเรื่องปกติและเป็นเรื่องโรแมนติกทำให้มองไม่เห็นความเหลื่อมล้ำในสังคมโดยนำเสนอในลักษณะวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ต่างๆ โดยการเปรียบเทียบ ส่วนในประเด็นความรักที่เป็นสากลต่อเพื่อนมนุษย์นั้นกวีได้นำเสนอเรื่องราวของผู้อพยพชาวโรฮิงญาและความรักรูปแบบต่าง ๆ ที่ต้องการให้เพื่อนมนุษย์ที่ตกทุกข์ได้ยากให้พ้นจากความทุกข์และได้รับการดูแลในสิทธิอย่างเท่าเทียมกัน โดยสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญของแนวคิดเรื่องความเป็นสมัยใหม่ในรวมบทกวีนิพนธ์ “จนกว่าโลกจะโอบกอดเราเอาไว้” ได้ 4 ด้านดังนี้

สิทธิมนุษยชน เป็นการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่มีมาแต่กำเนิดและความเสมอภาค ที่จะไม่ถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเชื้อชาติ ศาสนา เพศ สีผิว ภาษา เผ่าพันธุ์ หรือสถานะอื่นใด

ความเท่าเทียม (Equality) เป็นการเน้นหลักความเท่ากัน ทุกคนจะได้รับการปฏิบัติ หรือโอกาส เท่ากันหมดโดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติในการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน

เสรีภาพ เป็นสถานภาพของมนุษย์ที่จะไม่ตกอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของใคร เป็นอำนาจที่จะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือที่จะไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดได้โดยอิสระภายในขอบเขตของกฎหมายที่เป็นธรรม

ความรักอันเป็นสากลของมนุษยชาติ ความรักที่เป็นสากลในที่นี้ที่ความรักที่มาจากแนวคิดสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นความรักที่ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ สีผิว ศาสนา ความเชื่อ ผักฝ่ายทางการเมือง หรือความแตกต่างใดๆ แต่เป็นความรักความหวังใจที่ต้องการให้ทุกคนพ้นจากความทุกข์ยากและมีชีวิตศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน

เอกสารอ้างอิง

- จรรยวรรณ เทพศรีเมือง, (2560), เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวรรณกรรมไทยปัจจุบัน, อยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏอยุธยา
- ชลธิรา สัตยาวัฒนา, (2530), **ผจญภัยร้อยเรียง**. กรุงเทพมหานคร : ปลาตะเพียน.
- เชษฐา พวงหัตถ์, (2559), บทความเรื่อง สภาวะสมัยใหม่และความเสี่ยง : มุมมองทางสังคมวิทยา
- วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ Vol. 12 No. 1** (2016): มกราคม – มิถุนายน
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/eJHUSO/article/view/82215/65350>
- ธเนศ อารณัฐวรรณ .บรรณาธิการ (2560) **ความ(ไม่)เป็นสมัยใหม่ : ความเปลี่ยนแปลงและ**
ย้อนแย้งของไทย, กรุงเทพมหานคร : สยามปริทัศน์
- นิตยา แก้วคัลณา.(2559) บทความเรื่อง สำนักทางสังคมในกวีนิพนธ์ไทยในกระแสโลกสมัยใหม่.
วารสารวรรณวิทัศน์. ปีที่ 16 (2016) : พฤศจิกายน 2559
<https://so06.tcithaijo.org/index.php/vannavidas/article/view/73761>
- ดวงมน จิตรจํานงค์ .(25 43) “ แนวคิดสำคัญของกวีนิพนธ์ไทยในยุคโลกาภิวัตน์” **วารสาร สงขลา**
นครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ฉบับที่ 6 (มกราคม – เมษายน)1-13
- ภาชีนี เต็มรัตน์ (2557) **แนวคิดสำคัญในรวมบทกวีนิพนธ์โลกในดวงตาข้าพเจ้าของมนตรี ศรี**
รงค์ <https://so01.tci-thaijo.org/article/viewFile>
- ภาณุทัต ยอดแก้ว (2562) **ความเป็นยุคสมัยใหม่ทางพระพุทธศาสนาของไทย : กรณีศึกษาวาทกรรม**
ด้านสิทธิมนุษยชนของพระสงฆ์ไทย, ปรัชญาดุสิตบัณฑิตสาขาวิชาสหวิทยาการ,
วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย (2547), **24 ปีซีไรต์ รวมบทวิจารณ์คัดสรร,**
กรุงเทพมหานคร : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
- สันติ ทิพนา (2562) **ปรากฏการณ์ทางการเมืองและสังคมที่ปรากฏในบทกวีรางวัลพานแว่นฟ้า**
ประจำปี 2561 ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (2019): มกราคม – มิถุนายน : วารสารมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- สาคร สมเสริฐ (2556) **บทความเรื่อง ความแปลกแยกของมนุษย์ในสังคมสมัยใหม่, วารสารนัก**
บริหาร Executive Journal ที่ 33 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน

